

Stanislav Struhar

Cizinky

Stanislav Struhar

CIZINKY

Dvě povídky

VOLVOX GLOBATOR

Stanislav Struhar

CIZINKY

Dvě povídky

Stanislav Struhar

Fremde Frauen – Zwei Erzählungen

Přeložil Pavel Vrtílka

*Gefördert aus den Mitteln des Bundesministeriums für Unnterrich,
Kunst und Kultur*

*Kniha vychází s podporou Spolkového ministerstva pro výuku, umění a
kulturu*

Copyright © Stanislav Struhar, 2013

Translation © Pavel Vrtílka, 2013

ISBN 978-80-7207-935-3

Z německého originálu Fremde Frauen - Zwei Erzählungen
vydaného nakladatelstvím Wieser Verlag v roce 2013 v Klagenfurtu
přeložil Pavel Vrtílka

Redakce Tereza Houšková

Obálka Jakub Sejkora

Grafická úprava Marcela Strejčková - Nomzamo

Vydalo nakladatelství & vydavatelství

VOLVOX GLOBATOR

Štítného 17, 130 00 Praha 3

www.volvox.cz

jako svou 999. publikaci

Epub připravil - PureHTML.cz

Vydání první Praha 2013

Adresa knihkupectví
VOLVOX GLOBATOR:
Štítného 16, 130 00 Praha 3 - Žižkov

Cesta k vypravěčství, k svébytnému světu v oné formě, jakou si přál Herder, je dnes, více než 200 let poté, stále ještě výzvou. Více než kdy jindy, pokud člověk pohlédne na události v této krizi, jež je kulturní a už dávno ne pouhou krizí finanční. A přesto jsme již v literatuře zhustili všechny zkušenosti, které lidem nabízejí možnost nalézt toho druhého, protějšek, a v něm pak sebe sama. Neukazuje nám snad literatura stále znovu, jak toužíme po tom, abychom byli konečně vyslyšeni, konečně bráni na vědomí a byli čtení?

Lojze Wieser

Bernadette

Zatímco jsem se chystal ke spánku, myslel jsem na Prahu; nejmenoval jsem se již Alan Doležal, nýbrž Alan Dolezal. Uplynulo skoro pět let od chvíle, co jsem opustil svou vlast. Občas se mi zdálo, že pražské ulice jsou v bezprostřední blízkosti, občas jsem do nich ve snech vstoupil, cizí jen svým cestovním pasem. Matce jsem svým útekem způsobil bolestivou ránu, která se s každou vzpomínkou na mne bude znovu otevírat. Věděl jsem, že by ty vzpomínky nikdy nechtěla ztratit; jistě si uschovala pohlednici, kterou jsem jí poslal z uprchlického tábora. Nevlastní otec mě bude sotva postrádat. A sestra? Jitka se na mě zřejmě ptá, bylo jí právě deset, když jsem ji viděl naposledy.

Při snídani jsem opět pozoroval park Augarten, jeho nádherně košaté a hustě olistěné stromy. Opuštěný, ne však tichý byl tenhle park, už dlouho jsem znal jeho melodie. V měkké trávě a na starých lavičkách si pohrávaly sluneční paprsky, alej se před mými okny plnila kouřově jemnými stíny, obloha vzbuzovala iluzi léta.

Poslední metry do Josephina jsem musel běžet. Na chodbě jsem se ale zastavil, čekal jsem, dokud Bernadette nevstoupí do posluchárny. Byla tentokrát obsazena jen z poloviny, a tak v ní bylo ticho. Sotva jsem za sebou zavřel dveře, už mi z poslední lavice kynul Philipp.

Ve druhém roce svého studia farmacie jsem si začal postupně zvykat na to, že jsem studentem. Od té doby, co jsem v Praze pracně složil maturitu, bylo pro mě nepředstavitelné, že bych svůj život musel omezovat dalším vzděláváním: snil jsem o svobodě a byl jsem pevně přesvědčen, že ji mohu nalézt jen v cizině.

Do Josephina jsem chodil jen dvakrát až třikrát týdně, neboť jsem pracoval jako hlídač v Historickém muzeu města Vídně. Zpočátku mi studium působilo muka, také později pro mě bylo

příčinou různých trápení, přesto jsem při něm neztratil víru v lepší život.

Přednáška náhle skončila, starý profesor se ten den zase dal do obvyklého spěchu, jeho aktovka s doklady přistála na podlaze, v jedné z předních lavic se někdo rozesmál. Philipp a já jsme vyšli z posluchárny jako poslední, na chodbě se už utvořily skupinky studentů.

Také dnes jsme šli do zahrady Josephina. Tentokrát nás bylo osm, čtyři muži a čtyři ženy, všichni téměř stejného věku. Cestou se mluvilo o oslavě Manueliných narozenin, která se měla konat večer v jednom podniku. Za mnou se bavily Susanne a Bernadette. Bernadette šla s námi do zahrady teprve potřetí, v jejím hlase znělo rozhořčení. Šlo o Christiana, Susannina přítele, který se loudal několik kroků před nimi. Jeho tělo bylo mírně obézní a téměř svěhlové, jeho tvář však měla jemné, pravidelné rysy; tak jako spíše nenápadná, štíhlá Susanne byl i on plavovlasý a modrooký.

Josephinská zahrada byla bujná a čistá, a to jak na slunci, tak ve stínu. Poprášena jemnými barevnými kapkami, připomínala staré impresionistické malby, její krása se zdála být nepomíjející jako hluboko zarytá vzpomínka. Stromy se tu vznešeně tyčily do výšky, v jejich listí zněl jasný, hravý zpěv ptáků. Spíše šetrně než tísnivě byla zahrada obklopena domy, odstíněna od velkoměstského života.

Vedle skleníku ležely v trávě tři studentky a učily se, pár kroků od nich se smáli dva studenti. Šli jsme hluboko do zahrady a nakonec se posadili do těžkého stínu mohutného stromu. Odpovídal jsem na Philippovu otázku o právě probíhající výstavě v Historickém muzeu, ostatní mluvili o tom, co zažili o uplynulém víkendu. Ve vůních zahrady se neustále mísily sladké parfémy, vzduch rozechvívaly tlumené ženské hlasy, vánek příjemně hladil po kůži.

Philipp si povzdechl a řekl Manuele, že doufá, že nepřijde o stipendium. Usmála se, a aniž by se na něj podívala, odvětila, že je jenom třeba, aby byl dál dobrým studentem. Stejně jako Christian,

dodala ještě, než se zahihňala.

Zrovna jsem se chystal položit vedle Philippa, když mezi Christianem a Bernadettou došlo k hádce. Bernadette byla rázná a jízlivá, s mrazivou ironií vyjádřila, jak hluboká je její nechuť k lidem s nadváhou. Tvář měla ostře, ale krásně řezanou, mléčně bílá pleť byla jemná a bez poskvrnky. Plavé, po ramena dlouhé vlasy, hladké a jemné, se leskly tak jasně jako ty moje, rty měla úzké a rovnoměrně zakřivené, zelenomodré oči zrcadlově jasné. Byla o něco menší než já, ale sportovní a hbité postavy. V jejím zjevu se zabydlil podivně zasmušilý půvab. Snažili jsme se jeden druhému vyhýbat, vůbec jsme se nezdravili, a když se naše pohledy náhodou setkaly, schválně jsem uhnul. Manuela jednou vyprávěla, že Bernadette nepotřebuje stipendium ani práci, protože dostává hodně peněz od rodičů.

Miriam promluvila z boku na Bernadettu. Vyměnily si jen pár tichých slov a vstaly. Než odešly, Miriam se rozloučila. Vypadaly obě jaksi podobně, jen Miriam měla tmavé vlasy a byla otevřené povahy. Už když jsem začal studovat, bývala Miriam s Bernadettou hodně pohromadě, ale blízkými přítelkyněmi se nikdy nestaly.

Vleže jsem hleděl do nádherně živé koruny stromu, hlasy v ní ukryté byly najednou těmi jedinými v zahradě. Neměl by brát Bernadettu vážně, byla první věta, která prolomila mlčení. A pak utrousil Franz ještě další poznámky. Poté, co jsme se všichni před Josephinem rozloučili, šel jsem s Franzem na zastávku. Na Manuelinu oslavu narozenin přijít nemůže, protože má službu. Pracoval čtyřikrát týdně jako číšník, ale s prací byl spokojen, byl rád mezi lidmi. Na zastávce mi stiskl ruku a popřál mi příjemnou zábavu. Pak přešel ulici a já jsem zahlédl, jak jeho tvář zvažněla.

Doma jsem snědl pár zbytků z předchozího dne a pokoušel se učít. Sotva jsem však dočetl stránku, můj pohled utkvěl na telefonu, který byl přede mnou hned vedle počítače. Vstal jsem a šel k oknu. Matčina čeština zněla tiše a jen v mých myšlenkách stejně jako ta

moje. Od té doby, co jsem opustil uprchlický tábor, zaznívala má čeština pouze v mých myšlenkách. Znovu jsem si představil sám sebe, jak sahám po telefonu a pak slyším hlas své matky. Zavřel jsem oči a sklonil hlavu.

Zazvonil telefon. Byla to Johanna. Poprosila mě, abych za ni vzal službu.

„Kdypak?“ zeptal jsem se. „Co za to dostanu?“

Večer jsem se zpožděním došel do podniku. Hrál hlasitý pop, všude stáli nebo seděli mladí lidé. Od jednoho stolu na mě mávnul Philipp, rozjásaný uprostřed mých známých. Když jsem se k nim prodíral, zpozoroval jsem Bernadettu, která seděla sama na baru. Překvapilo mě, že tentokrát před mým pohledem uhnula. Pozdravil jsem všechny známé a obrátil se k Philippovi. Tu mě oslovila Miriam, chtěla se mnou mluvit. Roztržitě jsem přikývnul, ale Manuela ji zatlačila zpátky na židli a donutila k přípitku.

Když jsem se pak podíval k baru, byla Bernadette stále ještě sama. Zdálo se, že je zabrána do pozorování skupiny tančících, působila však neklidně. Vzpomněl jsem si na Jitku. Musela už být v tom věku, ve kterém se dívky stávají ženami. Mohla být dokonce i podobný typ jako Bernadette. Vtom jsem se setkal s pohledem Miriam, který mě provrtával, a uviděl, že přichází ke mně. V souladu s jejím přáním jsem s ní vyšel ven na ulici. Na rohu domu jsme se zastavili a ona mi oznámila, že Bernadette je v tísní a potřebuje okamžitě pomoci. Podíval jsem se na ni překvapeně.

„Odpoledne ji nevlastní otec vyhodil z domova,“ vysvětlovala Miriam, „a ty jsi jediný, kdo má volný pokoj. Jen na pár dní.“

„Něco tak šíleného už jsem dlouho neslyšel,“ řekl jsem. Miriam na mě chvíli naléhala. Sama bydlela v podnájmu, proto mohla Bernadettu vzít k sobě do pokoje jen na jeden den.

„Nedovedu si to představit,“ řekl jsem vážným hlasem, když jsme se vrátili dovnitř, ale Miriam se na mě usmála a poplácala mě po rameni. Za povyku hudby jsme se nakonec oddělili, já zamířil k

našemu stolu a Miriam k Bernadettě.

Byl jsem první, kdo se rozloučil. Víno mě znavilo, pil jsem příliš rychle. Ztracen v myšlenkách jsem na ulici zrychlil krok, když vtom na mě volala Bernadette. Otočil jsem se a zůstal stát, také ona se na místě zastavila. Poděkovala za nocleh a dodala, že jí to je trapné a že samozřejmě zůstane jen na pár dní.

„Postarám se, aby byl byt uklizený,“ řekl jsem jen.

Noc byla chladná, ulice před Augarten byly ponořeny do ticha. Teprve na schodišti jsem znovu zaslechl hlasy. Poznal jsem, že to je ten hubený Čech, který bydlí ve třetím patře v jednom z bytů nade mnou. Druhý, hlubší mužský hlas jsem neznal. Vyrušení mou přítomností přidali své češtině na hlasitosti až potom, co jsem zavřel dveře od bytu. Potichu jsem pak dveře zase otevřel. Čech shora si stěžoval na tu Češku, která bydlí vedle něj. Věděl jsem o ní jen, že to je nenápadná žena kolem čtyřicítky a že žije sama s malým synkem. Před časem zaměstnávala chůvu, mladou a právě tak nenápadnou Češku. A jak jsem jednou zaslechl na schodišti, na počátku osmdesátých let se provdala za Vídeňáka. Hubený Čech měl rodinu, hezkou ženu a malého syna, zdáli se být šťastní. Tu noc jsem se však dozvěděl, že dva byty nade mnou se od sebe velmi liší. Čech se svou rodinou bydlí v těsném jednopokojovém bytě s kuchyní, Češka se synem obývá čtyři prostorné místnosti s balkónem. Slyšel jsem, jak ji ten Čech nazval „pomatenou ženskou“, která je jako kamarádka stále navštěvuje, ačkoliv jim už několik dnů anonymně telefonuje, aby změněným hlasem oznámila brzkou smrt otce rodiny. Jeho syn se pohádal s jejím synem a urazil ho, vysvětloval ten Čech.

Než jsem usnul, vzpomínal jsem na české uprchlíky, které jsem poznal v uprchlickém táboře. Nedovedli si představit, že někdo v mém věku sám uteče do ciziny, a tak mi už v prvních dnech nabízeli pomoc. Byl jsem velmi uzavřený, nikoho by nenapadlo, že jsem díky svému mládí a nezávislosti z nich všech nejméně zatížený

starostmi. A byl jsem jediný, kdo trochu mluvil německy. Už v prvních dnech jsem mohl sledovat, jak rozdílně lidé reagují na nové prostředí. Jedni zářili optimistickými pocity, u jiných se zdálo, že jim sen o zlatém Západu mizí. Jednu mladou matku jsem tehdy viděl plakat. Z nově příchozích uprchlíků jsem byl jediný, komu nebylo přiděleno ubytování v penzionu, musel jsem zůstat v táboře.

Moje kuchyň se ještě nacházela ve stavu znepokojivé zanedbanosti, když zavolala Miriam, aby mi sdělila, že přijedou za půl hodiny. Mohl jsem se sotva osprchovat a umýt nádobí, a už se ozvalo zvonění. Auto, které si Miriam vypůjčila, bylo plné nejrůznějších věcí, spatřil jsem i hi-fi věž, malou televizi a kytaru. I když jsem pomáhal nosit, museli jsme k autu víckrát, a já se při tom bavil s Miriam o oslavě Manueliných narozenin. Bernadette mě sice při příchodu pozdravila, potom však mlčela a odvracela ode mě tvář. Když jsme byli hotovi, zavřely se obě do pokoje, který jsem dal k dispozici, aniž by si prohlédly byt. Ten pokoj jsem nikdy nepoužíval, byl sice skoro stejně velký jako ten můj, ale přes den byl docela tmavý, protože okno se otevíralo jen na malý dvorek.

Krátce poté, co se se mnou Miriam rozloučila, jsem usnul v posteli při čtení, a když jsem se probudil, pokoj se už topil ve tmě. Vstal jsem a šel do koupelny. Malé světlo, které vycházelo zpod Bernadettiných dveří, prořízlo hlubokou noc v předsíni. Pláč mě přiměl zastavit.

Vypnul jsem drncící budík a zůstal ležet, ještě těžká oční víčka se mi pomalu sklápěla. Když jsem otevřel oči podruhé, pohled na hodiny mě vyděsil. Za několik minut jsem odešel z bytu tak tiše, jak to jen šlo.

Místo v muzeu pro mě bylo příliš cenné na to, abych o ně z nedbalosti přišel. Našel jsem je několik měsíců po své emigraci, když už jsem bydlel ve Vídni. V muzeu jsem měl neustále příležitost zdokonalovat si němčinu; kolegové byli prvními Rakušany, kteří mi

dopřáli pocit, že jsem do této země přijat.

První den, po který byla Bernadette sama u mě bytě, nějak nechtěl plynout. Ani Norbertova přítomnost čas neurychlovala. Norbert měl často službu někde poblíž, vytáhlý blondýn s hlubokým hlasem byl v mém věku a rovněž student.

V pozdních odpoledních hodinách, když jsem byl zase sám mezi turisty, dosáhla moje nervozita vrcholu: v cizím bytě bych se jistě v nepřítomnosti pronajímatele porozhlédl, cítil bych nepřekonatelnou potřebu dozvědět se alespoň něco málo z jeho nejosobnější oblasti. Najednou mě napadlo, že Bernadette ještě nemá klíč a že musela v bytě zůstat zamčená.

Z muzea jsem běžel, v nejbližší pizzerii koupil dvě pizzy a spěchal domů. Potichu jsem odemkl dveře od bytu, otevřel, a zaslechl zvuky kytary. Plně znějící a velmi čistá melodie se linula přes Bernadettiny zavřené dveře do předsíně. Hrála klasiku, procítěně a krásně. Chvíli jsem poslouchal, potom jsem šel do kuchyně. Překvapeně jsem sklouzl pohledem na důkladně umyté skříně a nezvykle čistou podlahu. Dokonce i okenní tabulky se leskly čistotou a okenní rámy rovnoměrně zbělaly. Vzal jsem náhradní klíč od bytu a od domovních dveří a zaklepal u Bernadetty. Hra na kytaru ustala. Otevřela jen na skulinku a podívala se na mě udiveně. Její rozpuštěné vlasy byly mokré a těžké, bílý župan jí zahaloval tělo. Omluvil jsem se jí a podal jí klíče a pizzu. Otevřela dokořán a tichým hlasem poděkovala. Usmál jsem se a rozloučil, a jakmile jsem se k ní otočil zády, dveře zase zavřela.

Odešel jsem se do svého pokoje a okamžitě prošel všechny své věci, nezpozoroval jsem však žádnou změnu.

Brzy ráno jsem otevřel skripta. Němčina plná chyb v mých poznámkách, které jsem si dělal během přednášek, mi zase nedovolila se soustředit. Brzy jsem uslyšel hluk, potom kroky. Dveře do koupelny se zavřely, začala téct voda. Oblékl jsem se a odešel z

bytu.

Posluchárna byla ještě prázdná. Posadil jsem se v lavici, otevřel skripta a pokračoval ve čtení na straně, na níž jsem doma přestal. Soustředil jsem se na čtení, dokud jsem neuslyšel Philippa. Pozdravil mě, usmál se a zeptal se na mou podnájemnici. Není co vypravovat, odpověděl jsem a v ten moment jsem viděl, jak do posluchárny vešly Bernadette s Miriam. Kradným pohledem se Bernadette ujistila, že jsem tu, Miriam nám pokynula na pozdrav a pak se posadily do jedné z předních lavic.

Na konci přednášky jsem rychle vstal a řekl Philippovi, že mám schůzku s kolegou z práce, pak jsem se rozloučil. Měj se, řekl Philipp a zvedl se, stisk jeho ruky byl stejně těkavý jako jeho úsměv, z boku na mě zvědavě zírala Susanne.

Když jsem přišel domů, zamířil jsem do Bernadettina pokoje. Mým očím se naskytl až úzkostlivý pořádek, vzduch voněl sladce. Stůl a dvě židle byly přistrčeny k oknu. Na stole stál počítač s tiskárnou, vedle byly srovnané psací potřeby a prázdné listy papíru. V levém zadním rohu, vedle postele stála o zeď opřená kytara. Na jedné z nízkých skříněk naproti posteli se leskla televize a hi-fi věž. Otevřel jsem velkou skříň a uviděl šaty, které hrály jasnými barvami. Jedny jsem vyndal a nechal je klouzat po svých prstech, vydávaly lehounkou vůni mně neznámého pracího prostředku a nějakého sladkého parfému. Bernadettiny osobní doklady byly příliš skrovné, než aby se v nich daly objevit zajímavé novinky. Nejdéle jsem stál před malou kovovou poličkou na knihy vedle skříně. Převažovala zde beletrie, na hřbetech knih jsem četl jména zahraničních autorů, našel jsem také jména Východo-evropanů.

Šel jsem do pokoje a zkusil jsem se učit. Stále znovu jsem však ztrácel koncentraci. Nakonec jsem všechno nechal stát a běžel na nákup. Ve spěchu jsem vešel do supermarketu a uviděl jsem Bernadettu, která čekala ve frontě u pokladny. Také ona mě viděla, naše pohledy se však vzájemně vyhnuly. Na zpáteční cestě ze

supermarketu jsem přede dveřmi do domu potkal staršího pana Wangu. Usmál se na mě jako už tolikrát a pomohl mi otevřít. Věděl jsem o něm jen to, že je z Číny a že se svou šestičlennou rodinou bydlí v prvním patře.

Bernadettiny potraviny byly urovnány ve spodní části ledničky. Pohled na její mléčné výrobky uložené ve vzorných řadách ve mně vzbudil vzpomínku na její knihy. Zběžně jsem uklidil některé ze svých věcí, zavřel jsem ledničku a odešel jsem do svého pokoje. Otevřel jsem skripta, a do mysli se mi vloudil rozhovor mezi Christianem a Bernadettou, k němuž došlo kdysi v Josephinské zahradě. Christian tehdy ukázal na knížku v Bernadettiných rukou a zeptal se, zda jí nevadí slovanský původ autora. Ne, odpověděla okamžitě.

Zavřel jsem skripta a vzpomínal na Pavla, prvního Čecha, se kterým jsem mluvil v uprchlickém táboře. Společně s jednou tříčlennou českou rodinou jsme se šli ohlásit dlouhou chodbou, na jejímž konci čekali tři uniformovaní muži.

„Žádný strach,“ řekl za námi otec rodiny své ženě, „ti jsou tu proto, aby se postarali o naši bezpečnost.“

„Až tam,“ odpověděl jeden z mužů na Pavlův pozdrav a ukázal bradou na otevřené dveře velké místnosti. Čtyři podobně vyhlížející muži, kteří seděli u ošoupaných stolů, nás sledovali se značnou zvědavostí. Pozdravili nás, jejich hlasy zněly znepokojeně, a pak jsem zažil chvíle jak v kriminálním filmu: fotografie, otisky prstů... Na chodbě mi pak Pavel řekl, že se teď mohu připravit na dlouhé dny a nekonečné čekání. Když jsem se na něj překvapeně podíval, připojil vysvětlení:

„Ledaže jsi něco zvláštního, tak potom už hodně brzo nebudeš uprchlíkem.“

Johannina pusa na tvář byla něžná a srdečná, její nálada nezvykle dobrá. Přinesla mi kousek koláče a oznámila mi, že dala výpověď:

díky jedné známé dostala místo u policie. Možná, že mě jednou bude muset zatknout, žertovala. Protože ten den sloužila blízko mě, mohli jsme tu novinku důkladně probrat. Johanna byla velká a statná, spíše průměrně vypadající žena. Její lesknoucí se oči byly tmavé stejně jako po ramena sahající vlasy, obličej byl výrazný. Mezi mými kolegy byla první, kdo na mě první den v práci promluvil. Otevřenost a citlivost z ní od začátku dělaly člověka, v jehož přítomnosti jsem se cítil dobře. Podstatně přispěla ke zlepšení mojí němčiny, protože neváhala opravovat mé chyby a špatnou výslovnost.

Jakmile mi oznámila, že dává výpověď, vyprávěla o důležitých změnách ve svém životě, na jaké se už teď připravuje, a co všechno má ještě v úmyslu.

„Ale ty a někteří kolegové mi budete chybět,“ řekla náhle na konci služby tlumeným hlasem.

Když jsem otevíral dveře bytu, Johanna mi zmizela z myšlenek. V předsíni panovalo hluboké ticho, vzduch nehybně visel. Je ale byt opravdu opuštěný? Proběhlo mi hlavou. Teprve později, když tma začala vytěsňovat den, jsem si byl jistý, že je Bernadette pryč.

Její pokoj se zdál beze změny. Mou pozornost přitáhla otevřená skripta, která ležela na posteli, sklonil jsem se a viděl, jak pěkný má rukopis. Viděl jsem také, že si dělá také tolik poznámek jako já, její němčina však byla perfektní. Zrovna jsem chtěl zapnout její počítač, když mě přepadl pocit, jako bych zaslechl její hlas. Vyběhl jsem z pokoje a uslyšel, jak na schodišti mluví s panem Edguem, který bydlel se svou rodinou vedle mě. Šel jsem ke dveřím a poslouchal.

„Vy někoho navštívit?“ zeptal se pan Edgu.

„Myslíte tím, jestli jdu k někomu na návštěvu?“ vyrazila podrážděně a zazvonila u mých dveří. Chvíli jsem počkal a otevřel, pozdravila mě a zamířila ke dveřím svého pokoje. Neopomněl jsem se na pana Edgue přátelsky usmát a řekl jsem mu, že mladá paní mě

teď bude navštěvovat častěji. Zasmál se a pohybem ruky mi naznačil, že rozumí.

Teprve v posluchárně jsem Bernadettu znovu uviděl, přišla právě včas, sama a byla očividně nervózní. Miriam chyběla. Bezprostředně po přednášce spěchala Bernadette ven s nanejvýš odmítavým výrazem ve tváři. Philippovi jsem řekl, že s ním do Josephinské zahrady nepůjdu, protože se cítím nemocný, a dříve než nás mohli Christian a Susanne zastihnout, jsem se rozloučil.

Probudil mě třesk rozbitého talíře v kuchyni. Následoval hluk a kroky. Už po čtyři týdny jsem ty kroky slýchal. Pomalu jsem vstal z postele a oblékl se. Trápily mě návaly bolestí hlavy, Johannina rozlučková party byla příliš intenzivní. Vtom mi Bernadette zaklepala na dveře. Pozval jsem ji dál, ona však jenom pootevřela a řekla, že by si se mnou ráda promluvila.

„Prosím,“ zamumlal jsem.

„Chci se zeptat, jestli můžu zůstat ještě několik dní. Najít byt je těžší, než jsem si myslela.“

„Bez problémů,“ odpověděl jsem. Omluvila se tichým hlasem za rozbitý talíř a dveře se zavřely. Hned je však zase otevřela.

„Právě jsem uvařila špagety. Kdybys chtěl.“

„Děkuju,“ přerušil jsem ji. Zarazila se a dveře se pomalu zavřely. Otočil jsem se k oknu a dveře se znovu otevřely.

„Zapomněla jsem říct,“ vyrazila skrze skulinku mezi dveřmi, „že ti samozřejmě zaplatím nájem za celý měsíc.“

Než jsem se vzpamatoval, byla pryč. Nějakou dobu byla v kuchyni, pak jsem slyšel, jak vyšla ven. Vykoupal jsem se a vešel do kuchyně, špagety se mi mezitím vytratily z hlavy. O to překvapenější jsem byl, když jsem je uviděl. Čekaly přichystané na talíři uprostřed stolu.

Bernadette seděla na lavičce v Augarten, ponořená do knížky. Trochu jsem stáhl záclonu na stranu a vzal do ruky talíř se špagetami. Na sobě měla černé, těsně přiléhavé džíny a bílou košili, vlasy pečlivě svázané do culíku. Park před mýma očima spočíval v blaženém klidu, většina návštěvníků obvykle přicházela až odpoledne. Původem to byli převážně lidé z jihu, jejich rozhovory často upoutaly veškerou moji pozornost, a tu a tam jsem mohl porozumět některým slovům z jejich pestré jazykové mozaiky. Za teplých dnů se v Augarten shromažďovaly celé rodiny, seděly na

lavičkách nebo se utábořily v trávě. Často jsem pozoroval, jak se dělí o jídlo, ponoří se do hry nebo konverzace, a zdálo se mi, jako by tihle lidé neznali samotu.

Bernadette si lehla na lavičku, knihu zavřenou na prsou. Chtěl jsem jít právě ke dřezu, když jsem zahlédl tři mladé černovlasé muže, kteří se k ní s úsměvem přibližovali. Otevřel jsem okno, ale záclonu nechal staženou. Jeden z mužů, malého vzrůstu, ale silný, ji přímo oslovil. Vymrštila se z lavičky, vydala nějakou nepřátelsky znějící větu a vrhla se směrem k východu. Muži se zarazili, ten silný si za ní odplivnul a prohodil nějaké nesrozumitelné slovo. Na místě se otočila a zakřičela, že u nás se bude muset k ženám chovat s respektem, jinak dostane letenku zpátky do Turecka. Potom šla ostrými kroky k domu. Další z mužů, velký a hubený, za ní lámanou němčinou volal, že je typická rakouská děvka.

Ještě jsem stál u otevřeného okna, když vešla do kuchyně. Překvapena mou přítomností se na okamžik zarazila. Pak nechala téct vodu a prudce otevřela skříň. Na podlaze se roztříštila sklenice.

„Zatraceně,“ procedila mezi zuby. Když začala zametat střepy, dřepnul jsem si vedle ní a vzal jí smetáček z ruky. Nekladla žádný odpor, jen s odvrácenou tváří řekla, že si na tuhle sklenici hodně zvykla.

„Já mám beztak na tu skleničku jen jednu malou vzpomínku,“ řekl jsem, „ukradl jsem ji v uprchlickém táboře.“

„To je mi líto,“ řekla tiše, vstala a šla do svého pokoje.

Když jsem později nesl prádlo do pračky, zazvonil telefon. Volající se představila jako Bernadettina matka, omluvila se za vyrušení a řekla, že má telefonní číslo od jedné dceřiny spolužačky. Ráda by s dcerou mluvila.

Musel jsem dvakrát zaklepat, než Bernadette otevřela dveře.

„Moje matka?“ řekla překvapeně. Otočil jsem se a poznamenal, že právě chci jít do centra. A ještě než vstoupila do mého pokoje, hlučně jsem otevřel dveře od bytu. Způsob a intonace, s jakou